

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОТИ БАЗОВИХ СТАНЦІЙ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що суспільство серйозно заклопотане впливом базових станцій мобільного зв'язку на стан здоров'я. При цьому використання даного технічного засобу є найважливішою потребою суспільства, тому що тільки в Україні налічується більше 55 млн абонентів різних мобільних операторів. З іншого боку, забруднення навколишнього середовища електромагнітними полями набуло загрозливого характеру, що ставить завдання вдосконалити правове регулювання в цій галузі юридичної науки.

Побудова правової держави потребує реалізації прав громадян на своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, здоров'я населення. Крім цього, ст. 4 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [1] гарантує людям інформацію про можливі чинники ризику для здоров'я та їх ступінь.

З іншого боку, правова система установки об'єктів зв'язку, що існує нині, вкрай ускладнена і потребує вдосконалення.

Дія основного нормативного документа, що регулює роботу досліджуваної галузі, – Закону України «Про зв'язок» № 160/95 ВР від 16 травня 1995 р. рішенням Верховної Ради України № 1280-IV від 18 листопада 2003 р. було призупинено. За цей час відбулися серйозні зміни в технічних засобах зв'язку й було прийнято цілий ряд інших нормативно-правових документів. З огляду на це правова система розміщення об'єктів і надання послуг мобільними операторами, яка існує в країні, потребує серйозного вдосконалення.

Аналіз наявної літератури свідчить про відсутність повних комплексних досліджень у цій галузі права. Окремі фрагменти проблеми розглядалися в роботах В. Н. Орлова, О. М. Джуґі, О. А. Богуцького, Д. Л. Олійника та інших авторів. Слід зауважити, що в цілому наявні дослідження мають розрізнений характер і потребують систематизації.

Метою роботи є аналіз чинної нормативно-правової документації, що регулює установку базових станцій мобільного зв'язку, а також

формування рекомендацій з удосконалення чинного законодавства.

В основі роботи мобільного зв'язку лежить принцип стільника: територія поділена на зони, радіусом до 1 км, кожна з яких обслуговується окремою базовою станцією. Антени станцій випромінюють радіочастотну електромагнітну енергію, яка впливає на людський організм. Це обумовлює правове регулювання установки й функціонування базових станцій.

Розгляд правових основ підготовки до роботи станцій мобільного зв'язку (далі – СМЗ) необхідно проводити в трьох аспектах. Перший – це правова документація, що регулює установку СМЗ. Другий – це правове забезпечення функціонування СМЗ. Третій – правове регулювання контролю роботи СМЗ відповідними організаціями.

Згідно з чинним законодавством перший етап підготовки має чотири стадії:

- а) вибір місця розташування станції;
- б) узгодження цього місця з відповідними організаціями;
- в) проведення експертизи проекту будівництва;
- г) введення об'єкта в експлуатацію.

Місце розташування СМЗ узгоджується із представниками Управління архітектури й містобудування місцевої ради, про що складається відповідний акт попереднього обстеження. Іншою інстанцією, що погоджує місце вибору СМЗ, є органи державного санітарно-епідеміологічного контролю. На цьому етапі оформлення об'єкта виконується оцінювання:

– фонових рівнів електромагнітного поля, що створюються вже наявним и джерелами випромінювання;

– висотності забудови та функціонального призначення прилеглої території, особливостей рельєфу місцевості;

– перспективи забудови;

– технічних характеристик радіотехнічних об'єктів (далі – РТО), що планується встановити;

– кількість та потужність передавачів, ази-мути випромінювання та конструктивні особливості антен;

– результати розрахунків електромагнітного поля.

Правову основу цього регулювання відносин становлять два документи: Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 р. № 4004-XIII [1] та Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні від 22 червня 1999 р. № 1109 [2].

Згідно з чинним законодавством заборонено установлювати СМЗ на територіях дитячих навчальних закладів, інтернатів, установ охорони здоров'я. Після узгодження місця розташування СМЗ оператор звертається до проектної організації, що має відповідну ліцензію, з метою розробки проекту будівництва СМЗ. Підготовлений документ має бути узгодженим з органами архітектури, санітарно-епідеміологічною службою, Міністерством надзвичайних ситуацій, місцевими органами самоврядування.

За одержання позитивних висновків оператор звертається до Державної інспекції архітектурно-будівельного контролю за дозволом на здійснення будівельно-монтажних робіт.

На відміну від українського, російське законодавство більш складне, тому що передбачає обов'язкові громадські слухання в процесі підготовки техніко-економічного обґрунтування.

На постійно діючу станцію необхідно одержати санітарний паспорт. Для цього виконують математичні розрахунки й інструментальні вимірювання рівнів електромагнітного поля і встановлюють безпечні технічні параметри СМЗ.

Четвертий етап – уведення в експлуатацію – проводиться спеціально створеною приймальною комісією. Як правило, її очолює один із заступників голови районної адміністрації. До складу членів приймальної комісії входять представники органів архітектури, пожежної охорони, санітарно-епідеміологічної служби, замовника, екологічних служб. Під час прийняття об'єкта в експлуатацію державна комісія перевіряє відповідність об'єкта стандартам за такими позиціями:

- відповідність затвердженому проекту;
- відповідність санітарним, протипожежним та екологічним вимогам;
- відповідність виконаних будівельно-монтажних робіт вимогам нормативної документації;
- відповідність результатів проведених індивідуальних і комплексних випробувань устаткування нормативним показникам;
- відповідність виробничої документації нормативним вимогам.

Акт прийняття в експлуатацію підписують усі члени комісії, і тоді об'єкт може бути введено в загальнотехнічний режим роботи.

На жаль, правова регламентація цього етапу проведення робіт зазнала багатьох змін. Так, до 2009 р. основним нормативно-правовим документом був наказ Міністерства транспорту та зв'язку України № 180 від 27 лютого 2006 р. «Про затвердження порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів у сфері телекомунікацій» [3]. Регламентований даним документом порядок так само не відповідав реаліям життя. З метою спрощення бюрократичної процедури 20 травня 2009 р. Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 534 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України № 923» [4].

Необхідність підготовки даного документа викликана прийняттям Кабінетом Міністрів України ухвали від 8 жовтня 2008 р. «Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів» № 923 [5].

Другий аспект загальної проблеми – правове регулювання діяльності СМЗ.

До організацій, що контролюють роботу СМЗ, входять:

- 1) Державна санітарно-епідеміологічна служба;
- 2) Міністерство надзвичайних ситуацій;
- 3) Держгірпромнагляд;
- 4) Державний центр «Укрчастотнагляд»;
- 5) Держархбудінспекція.

Правова основа регламентації роботи цих організацій є стабільною протягом останніх 5 років. До деяких відомчих актів МОЗ України протягом цього часу внесено зміни.

Так, наказом МОЗ України № 239 від 1 серпня 1996 р. були затверджені «Державні санітарні норми й правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань» [6]. За 10-річний період дії документа через його недосконалість на нього надійшла велика кількість скарг. Тому МОЗ України 13 грудня 2006 р. видало наказ № 828 «Про внесення змін до Державних санітарних норм правил захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань» [7]. На жаль, ці доповнення не дали можливості нормативно удосконалити документ, і наказом МОЗ України № 804 від 10 грудня 2007 р. його було скасовано.

З метою спрощення процедури підготовки документів МОЗ України випустила спеціальний інформаційний бюлетень з роз'яснення порядку оформлення документів [8].

Таким чином, сфера правових відносин у цій галузі є досить широкою й регулюється великою кількістю підзаконних актів, що свідчить

про відсутність національної правової концепції розвитку галузі.

Висновки.

1. Існуюча схема правового оформлення роботи базових станцій мобільного зв'язку є досить складною й багаторівневою.

2. Регламентуючі документи є суперечливими.

3. Як спосіб вирішення проблеми пропонуємо підготувати новий варіант Закону України

«Про зв'язок», у якому повинен бути відбитий порядок регламентації й роботи базових станцій мобільного зв'язку.

Завданням подальших досліджень є розробка концепції нової редакції Закону України «Про зв'язок» і узгодження його положень із нормативно-правовими актами, виданими різними відомствами.

Література

1. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : закон України від 24 лют. 1994 р. № 4004-ХІІ // *Голос України*. – 1994. – 8 берез.

2. Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні : постанова Кабінету Міністрів України від 22 черв. 1999 р. № 1109 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Про затвердження порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів у сфері телекомунікації : наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 лют. 2006 р. № 180, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 5 трав. 2006 р. № 520/12394 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

4. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України № 923 : постанова Кабінету Міністрів України від 20 трав. 2009 р. № 534 // *Офіційний вісник України*. – 2009. – № 80. – Ст. 2694.

5. Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів : постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовт. 2008 р. № 923 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

6. Про затвердження державних санітарних правил і норм : наказ МОЗ України від 1 серп. 1996 р. № 239, зареєстрований Міністерством юстиції України 29 серп. 1996 р. № 488/1513 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

7. Про внесення змін до Державних санітарних норм і правил захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань : наказ МОЗ України від 13 груд. 2006 р. № 828, зареєстрований Міністерством юстиції України 18 груд. 2006 р. № 1315/3189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>.

8. Мобільний зв'язок та здоров'я людини : інформ. бюл. – К. : МОЗ України ; Центр. сан.-епідеміол. станція, 2008. – 21 с.

Надійшла до редколегії 17.11.2009

Анотації

Розглянуто питання правового регулювання організації роботи базових станцій мобільного зв'язку. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення чинного законодавства про зв'язок.

Рассмотрены вопросы правового регулирования организации работы базовых станций мобильной связи. Сформулированы рекомендации по усовершенствованию действующего законодательства о связи.

Problems of legal regulation concerning work organization of mobile connection basic stations are researched. Recommendations about improvement of legislation in force on connection are formulated.

УДК 347.133

А. В. ВОЛОДІН,

здобувач

Інституту економіко-правових досліджень НАН України

МИРОВА УГОДА: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Інститут неспроможності є важливою складовою держави з ринковою системою економіки. Виникнення даного елемента об'єктивно обумовлене результатом функціонування частини суб'єктів господарювання, які внаслідок різних причин починають відчувати труднощі майнового характеру. Сьогодні в Україні доволі активно формується нове законо-

давства про банкрутство. Новий Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р. є прогресивним актом, який містить логічну систему понять [1]. Але існують і суттєві недоліки, зокрема недоліки правового регулювання механізмів запобігання банкрутству, в тому числі й мирової угоди. Проблемні